

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep.
0032 Oslo

Deres referanse: 19/5267

Oslo 28. august 2020

HØRINGSSVAR - FORSLAG TIL ENDRINGER I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Vi viser til høringsdokumenter av 3. april 2020 på deres nettsider, med frist for innspill 1. september.

Østmarka Venner og vårt arbeid

Østmarka er friluftsområde for Norges aller tettest befolkede område. Marka omkranses av Oslos østlige bydeler og pressområdene i Nordre Follo, Lørenskog, Lillestrøm, Rælingen og Enebakk.

Østmarkas Venner (ØV) er en frivillig organisasjon med om lag 4000 medlemmer. Foreningen ble stiftet i 1966 og har som formål å bidra til å bevare Østmarka som natur- og friluftslivsområde for dagens og kommende generasjoner. ØV skal blant annet arbeide for å bevare markagrensa og ta vare på Markas innhold, ved å søke og hindre tekniske inngrep som forringer Østmarka som naturområde. Vi er særlig opptatt av å sikre det enkle, uorganiserte friluftslivet i Marka. ØV var forslagsstiller til to verneområder som ble vernet etter markaloven i 2013 og forslaget om nasjonalpark som nå utredes.

Styret i ØV arbeider, i likhet med en rekke andre frivillige organisasjoner, ulønnet og på fritiden. Vi nedlegger et stort antall arbeidstimer i året. Vårt aller viktigste arbeid er å gi grundige og kunnskapsbaserte høringsuttalelser til planer, plansaker og reguleringsplaner samt enkeltsaker i kommunene som omkranser Østmarka. Vi opplever ofte at våre bemerkninger og forslag, samt klager blir lagt vekt på av samtlige kommuner.

Merknader til forslaget

Østmarkas Venner er negative til forslaget om å endre pbl. § 19-2 og slutter seg til høringsuttalelsene fra Sabima, Naturvernforbundet og en rekke andre organisasjoner som representerer frivilligheten som har som formål å tale naturens sak i plansaker.

Vi understreker særlig at vi mener at lokaldemokratiet svekkes, ikke styrkes, av forslaget. Medvirkning i egen kommune er en viktig forutsetning for deltakelse i et levende og sterkt lokaldemokrati. Frivilligheten utgjør i Norge en av bærebjelkene i samfunnet. Store grupper i befolkningen deltar i en eller flere frivillige organisasjoner med engasjement for naturvern, friluftsliv, idrett og oppvekstmiljø mv. For den aktive samfunnsborger er det en forutsetning for engasjement at det foreligger en reell mulighet til å påvirke beslutningsprosesser som er av betydning for sakene vi jobber for.

Hvordan en kommunes arealer - herunder naturarealene - disponeres er av stor betydning for innbyggere i kommunen; og ofte også for innbyggerne i omkringliggende kommuner. En planprosess er åpen, med krav til høring og muligheter for å gi innspill. Innbyggere, organisasjoner og myndigheter inviteres inn i prosessen for å belyse konsekvensene av det som planlegges. Organisasjoner med ulike ståsteder, utbyggingsinteresser, idretts-organisasjoner og natur- og miljøorganisasjoner gis i disse prosessene reell mulighet til å utøve medvirkning og bli lyttet til, samtidig som lokale myndigheter får styrket sin kunnskap og mulighet til å veie fordeler og ulemper ved utkastet til plan fordi de får tilført ytterligere kunnskap i høringsrunden. Planene innebærer også forutsigbarhet for borgerne.

Vi mener forslaget om økt adgang til å gi dispensasjon fra kommuneplanen svekker lokaldemokratiet. En dispensasjonssak er ikke gjenstand for generell høring, bare de som er direkte berørt i saken gis mulighet til å uttale seg. Økt adgang til å gi dispensasjon innebærer dermed redusert mulighet for medvirkning for natur- og miljøorganisasjoner og andre som taler naturen og eller fellesskapets sak. De som har direkte interesse i et dispensasjonsvedtak for eksempel grunneiere og utbyggere, får råde grunnen alene, med mulighet til å fremføre sine argumenter uten at organisasjoner og andre som representerer det brede fellesskapet inviteres til å gi sine innspill. Når sikkerhetsventilen som ligger i at en i at høyere instanser kan prøve kommunens dispensasjoner i tillegg fjernes, må det legges til grunn at naturvernet – som hviler på frivillig og ideelt arbeid- svekkes vesentlig ved forslaget. Vi mister reell mulighet til å øve innflytelse.

ØV understreker så sterkt vi kan at gode og åpne planprosesser er en grunnleggende forutsetning for vårt arbeid. Dispensasjonssaker går som regel "under radaren», rett og slett for at vi ikke gjøres kjent med dem. Vi har heller ikke noen lovfestet rett til å uttale oss, og berørte myndigheter har som hovedregel ikke noen plikt til å hensynta våre uttalelser i saken om vi skulle "snappe den opp". Vi mener forslaget innebærer en vesentlig svekkelse av lovverket som beskytter naturen, idet organisasjoner som taler naturens sak ikke har uttalerett i en dispensasjonssak. Når mulighetene for å be om overprøving hos overordnet instans i tillegg svekkes, er den samlede virkningen av forslaget til regjeringen etter vårt syn meget alvorlig. Vi ber om at forslaget trekkes tilbake og at nåværende ordlyd beholdes.

For øvrig slutter vi oss til Sabimas og Naturvernforbundets høringsuttalelser som går grundigere til verks enn det vi har muligheter til. Vi har også merket oss høringssvaret til Juridisk fakultet ved Universitetet i Bergen som framfører mange og viktig argumenter mot de endringene i loven som regjeringen foreslår.

Dokumentet er elektronisk godkjent

Med vennlig hilsen

Helga Gunnarsdóttir
Styreleder

Kristin Lund
Styremedlem